

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 387/2010-12

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 19. októbra 2010 predbežne prerokoval sťažnosť I. D., Chorvátsko, toho času vo väzbe, zastúpeného advokátom JUDr. M. K., B., pre namietané porušenie základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky a práva na slobodu a osobnú bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd uznesením Okresného súdu Trnava sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009 a uznesením Krajského súdu v Trnave sp. zn. 6 Tpo/44/2009 z 10. decembra 2009 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť I. D. o d m i e t a .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 10. marca 2010 doručená sťažnosť I. D. (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namietal porušenie svojho základného práva na osobnú slobodu podľa čl. 17 ods. 5 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na osobnú slobodu a bezpečnosť podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) uznesením Okresného

súdu Trnava (ďalej len „okresný súd“) sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009 a uznesením Krajského súdu v Trnave (ďalej len „krajský súd“) sp. zn. 6 Tpo 44/2009 z 10. decembra 2009.

Sťažovateľovi, ktorý je občanom Chorvátskej republiky, bolo uznesením vyšetrovateľa Krajského riaditeľstva Policajného zboru v T., Úradu justičnej a kriminálnej polície (ďalej len „vyšetrovateľ“) sp. zn. ČVS: KRP-92/OVK-TT-2008 z 26. novembra 2009 vznesené obvinenie pre obzvlášť závažný zločin lúpeže spáchaný formou spolupáchateľstva podľa § 20 k § 188 ods. 1, ods. 2 písm. a) a c) a ods. 4 písm. a) zákona č. 300/2005 Z. z. Trestný zákon v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný zákon“) s použitím § 138 písm. a) Trestného zákona.

V ten istý deň, 26. novembra 2009, o 15.45 h bola obmedzená jeho osobná sloboda. Prokurátor Krajskej prokuratúry v Trnave (ďalej len „prokurátor“) podal 27. novembra 2009 sudcovi pre prípravné konanie okresného súdu návrh na vzatie sťažovateľa do väzby.

Sudca pre prípravné konanie okresného súdu uznesením sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009 vzal sťažovateľa do väzby podľa § 72 ods. 2 zákona č. 301/2005 Z. z. Trestný poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej len „Trestný poriadok“) z dôvodov podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku. Zároveň neprijal písomný sľub sťažovateľa podľa § 80 ods. 1 písm. b) Trestného poriadku, zamietol jeho návrh na nahradenie väzby dohľadom probačného a mediačného úradníka podľa § 80 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku a neprijal ani návrh na zloženie peňažnej záruky podľa § 81 ods. 2 písm. b) Trestného poriadku.

Sťažovateľ napadol označené rozhodnutie sťažnosťou, ktorú však krajský súd na neverejnom zasadnutí 10. decembra 2009 uznesením sp. zn. 6 Tpo 44/2009 zamietol podľa § 193 ods. 1 písm. c) Trestného poriadku.

Sťažovateľ namieta, že z odôvodnení rozhodnutí okresného súdu a krajského súdu nevyplýva žiadna konkrétna skutočnosť odôvodňujúca obavu z jeho úteku, skrývania sa alebo vyhýbania sa trestnému stíhaniu alebo trestu a záver oboch súdov o existencii dôvodu

väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku v jeho prípade je založený iba na abstraktnej úvahe spočívajúcej v tom, že ako cudzí štátny príslušník s trvalým pobytom mimo územia Slovenskej republiky sa môže skrývať, mariť alebo výrazne sťažovať priebeh vyšetrovania.

Okresný súd a krajský súd sa nezaoberali ďalšími okolnosťami relevantnými pre posúdenie otázky uvalenia útekovej väzby. Náležite mali byť preskúmané aj sťažovateľove návrhy na nahradenie väzby zárukou, sľubom alebo peňažnou zárukou a ich neprijatie bolo potrebné náležite odôvodniť.

Podľa sťažovateľa označené rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu nepredstavujú pre nedostatok individualizácie skutkových a s nimi korešpondujúcich právnych dôvodov väzby dostatočný základ pre jeho ďalšie ponechanie vo väzbe.

Z uvedených dôvodov sťažovateľ navrhol, aby ústavný súd vyslovil, že uznesením okresného súdu sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009 a uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo/44/2009 z 10. decembra 2009 došlo k porušeniu jeho práv zaručených v čl. 17 ods. 5 ústavy a čl. 5 ods. 3 dohovoru, aby označené rozhodnutia okresného súdu a krajského súdu zrušil a krajskému súdu prikázal prepustiť sťažovateľa neodkladne z väzby na slobodu a aby priznal sťažovateľovi náhradu trov konania pred ústavným súdom.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 17 ods. 5 ústavy do väzby možno vziať iba z dôvodov a na čas ustanovený zákonom a na základe rozhodnutia súdu.

Podľa čl. 5 ods. 3 dohovoru každý, kto je zatknutý alebo pozbavený slobody v súlade s ustanovením odseku 1 písm. c) tohto článku, musí byť ihneď predvedený pred sudcu alebo inú úradnú osobu splnomocnenú zákonom na výkon súdnej moci a má právo, aby jeho vec bola prejednaná v primeranej lehote, alebo byť prepustený počas konania. Prepustenie sa môže podmieniť zárukou, že sa takáto osoba dostaví na pojednávanie.

Podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) ústavný súd návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak.

Podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene, môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený. Ak ústavný súd navrhovateľa na také nedostatky upozornil, uznesenie sa nemusí odôvodniť.

1. Pri predbežnom prerokovaní sťažovateľovej sťažnosti v časti smerujúcej proti uzneseniu okresného súdu sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009 vychádzal ústavný súd z princípu subsidiarity vyplývajúceho z čl. 127 ods. 1 ústavy, ktorý limituje právomoc ústavného súdu vo vzťahu k všeobecným súdom. Podľa uvedeného princípu ústavný súd rozhoduje o namietanom porušení základných práv fyzickej osoby alebo právnickej osoby v prípadoch, v ktorých nie je ochranu uvedených práv oprávnený poskytnúť iný súd.

Proti uzneseniu sudcu pre prípravné konanie o vzatí do väzby mal sťažovateľ právo podať opravný prostriedok - sťažnosť podľa § 83 Trestného poriadku.

Na základe uplatnenia tohto opravného prostriedku bol nadriadený súd, v danom prípade krajský súd, oprávnený a povinný zároveň preskúmať sťažnosťou napadané

rozhodnutie, ako aj procesný postup sudcu pre prípravné konanie okresného súdu, ktorý jeho vydaniu predchádzal. V právomoci krajského súdu bolo skúmať tak skutkové, ako aj právne závery okresného súdu a napadnuté rozhodnutie potvrdiť, alebo zrušiť a nahradiť vlastným rozhodnutím (§ 194 ods. 1 Trestného poriadku).

Takto vymedzená právomoc krajského súdu preskúmať sťažnosťou napadané uznesenie okresného súdu sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009, ako aj procesný postup okresného súdu, ktorý jeho vydaniu predchádzal, vylučuje právomoc ústavného súdu preskúmať označené rozhodnutie okresného súdu z 27. novembra 2009 v rámci konania podľa čl. 127 ods. 1 ústavy.

Z uvedeného dôvodu ústavný súd sťažnosť v tejto časti pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

2. V právomoci ústavného súdu zostalo posúdenie, či uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 44/2009 z 10. decembra 2009 nedošlo k namietanému porušeniu práv a slobôd sťažovateľa zaručených v ústave a dohovore.

Ústavný súd pritom prihliadal aj na obsah odôvodnenia uznesenia okresného súdu sp. zn. Tp 95/09 z 27. novembra 2009, ktoré bolo predmetom preskúmania krajským súdom v konaní vedenom pod sp. zn. 6 Tpo 44/2009.

Podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku obvinený môže byť vzatý do väzby len vtedy, ak doteraz zistené skutočnosti nasvedčujú tomu, že skutok, pre ktorý bolo začaté trestné stíhanie, bol spáchaný, má znaky trestného činu, sú dôvody na podozrenie, že tento skutok spáchal obvinený a z jeho konania alebo ďalších konkrétnych skutočností vyplýva dôvodná obava, že ujde alebo sa bude skrývať, aby sa tak vyhol trestnému stíhaniu alebo trestu, najmä ak nemožno jeho totožnosť ihneď zistiť, ak nemá stále bydlisko alebo ak mu hrozí vysoký trest.

Podľa § 80 ods. 1 písm. b) a c) Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudcu pre prípravné konanie

ponechať obvineného na slobode alebo prepustiť ho na slobodu, ak... b) obvinený dá písomný sľub, že povedie riadny život, najmä že sa nedopustí trestnej činnosti a že splní povinnosti a dodrží obmedzenia, ktoré sa mu uložia, a súd alebo v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie považuje sľub vzhľadom na osobu obvineného a na povahu prejednávaneho prípadu za dostatočný a prijme ho, alebo c) s ohľadom na osobu obvineného a povahu prejednávaneho prípadu možno účel väzby dosiahnuť dohľadom probačného a mediačného úradníka nad obvineným.

Podľa § 80 ods. 2 tretej a štvrtej vety Trestného poriadku... Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin,... možno záruku alebo sľub prijať alebo uložiť dohľad, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu, ktorý vedie konanie, každú zmenu miesta pobytu.

Podľa § 81 ods. 1 Trestného poriadku ak je daný dôvod väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) alebo c), môže súd a v prípravnom konaní sudca pre prípravné konanie rozhodnúť o ponechaní obvineného na slobode alebo o jeho prepustení na slobodu aj vtedy, ak obvinený zložil peňažnú záruku a súd alebo sudca pre prípravné konanie ju prijme. Ak je obvinený stíhaný pre obzvlášť závažný zločin,... možno peňažnú záruku prijať, len ak to odôvodňujú výnimočné okolnosti prípadu. Obvinenému sa vždy uloží povinnosť oznámiť policajtovi, prokurátorovi alebo súdu zmenu miesta pobytu. So súhlasom obvineného môže peňažnú záruku zložiť aj iná osoba, ale pred jej prijatím musí byť oboznámená s podstatou obvinenia a so skutočnosťami, v ktorých sa nachádza dôvod väzby. Na dôvody, pre ktoré peňažná záruka môže pripadnúť štátu, musí sa obvinený a osoba, ktorá peňažnú záruku zložila, vopred upozorniť.

Okresný súd, ako aj krajský súd po preskúmaní vyšetrovacieho spisu dospeli v podstate k zhodnému záveru, že dôkazy zaistené v priebehu trestného konania zakladajú dôvodné podozrenie, že sťažovateľ mohol spáchať trestný čin, pre ktorý je ako obvinený trestne stíhaný (obzvlášť závažný zločin lúpeže formou spolupáchateľstva spáchaný so zbraňou). Oba súde v tejto súvislosti poukázali na konkrétne dôkazy (výpoveď jednej z poškodených, výsledok rekognície a výsledok porovnania pachovej stopy zaistenej na mieste činu a vzorky pachovej stopy sťažovateľa).

Záver o existencii dôvodu útekovvej väzby okresný súd aj krajský súd odôvodnili tým, že sťažovateľ je trestne stíhaný pre obzvlášť závažný zločin, za ktorý mu hrozí trest odňatia slobody vo výmere 15 až 25 rokov, prípadne doživotie, pričom je cudzím štátnym občanom a na území Slovenskej republiky nemá oficiálne stále bydlisko, a preto, ak by opustil územie Slovenskej republiky a následne sa ukryl v cudzine (najmä mimo územia Európskej únie), došlo by k výraznému sťaženiu až nemožnosti zrealizovať a ukončiť príslušné trestné stíhanie. Nahradenie väzby písomným sľubom, dohľadom probačného a mediačného úradníka alebo peňažnou zárukou odmietli s ohľadom na závažnosť uvedenej hrozby (trestné stíhanie pre obzvlášť závažný zločin) v spojení s absenciou výnimočných okolností prípadu opodstatňujúcich takýto postup (§ 80 ods. 2 a § 81 ods. 1 Trestného poriadku) a s ohľadom na majetkové pomery sťažovateľa.

Ústavný súd sa nestotožnil s námietkou sťažovateľa, že zo strany súdov ide iba o abstraktnú úvahu, pretože sa nezaoberali ďalšími okolnosťami relevantnými na posúdenie sťažovateľovej väzby. Zo zápisnice o výsluchu obvineného pred sudcom pre prípravné konanie okresného súdu z 27. novembra 2009 vo veci sp. zn. Tp 95/09 o návrhu prokurátora na vzatie sťažovateľa do väzby vyplýva, že okresný súd skúmal osobné pomery sťažovateľa (bydlisko v Chorvátsku a na Slovensku), jeho príjmové a majetkové pomery, dôvody návštev na Slovensku a tiež okolnosti jeho zadržania a dôvody, prečo sa k úkonom trestného konania dostavil takmer po roku od spáchania skutku a kontaktovania jeho osoby orgánmi činnými v trestnom konaní. V tejto súvislosti sťažovateľ pripustil, že *„niekedy v čase, kedy sa mal stať skutok mi volal pán Č., či prídem na výsluch ako svedok“*, pričom svoje nedostavenie sa pred vyšetrovateľa zdôvodnil tým, že *„mal pracovné povinnosti“*. Ku skutočnosti, že aj dožiadanie orgánov činných v trestnom konaní o právnu pomoc adresované orgánom Chorvátskej republiky nebolo účinné, uviedol: *„Nevedeli sme si dohodnúť termín výsluchu s chorvátskymi orgánmi. Žiadosti o môj výsluch putovali medzi chorvátskymi orgánmi v miestach trvalého a prechodného bydliska, chodili cez Z., S.“*

Vo svetle týchto skutočností, spolu s ďalšími zisteniami o tom, že sťažovateľ nemá na Slovensku žiaden zdroj príjmov (podniká v Chorvátsku) ani majetok väčšej hodnoty, ani tu nie je oficiálne prihlásený k pobytu a opakovane sa zdržiaval na území Slovenskej republiky bez toho, aby sa dostavil na výsluch, a to až do októbra 2009, nemožno záver

krajského súdu o existencii dôvodnej obavy z toho, že sťažovateľ by sa vzhľadom na výšku hroziaceho trestu pobytom v cudzine mohol vyhýbať trestnému stíhaniu a sťažovať alebo mariť tak dosiahnutie účelu trestného konania, považovať za prejav arbitrárnosti v dôsledku abstraktnej úvahy bez konkrétneho skutkového základu.

V sťažovateľovom prípade existujú konkrétne, relevantné skutočnosti (fakty), ktoré krajský súd mohol legitímne (rozumne a opodstatnene) hodnotiť takým spôsobom, ku ktorému sa napokon priklonil v súvislosti s posúdením existencie dôvodu útekovej väzby podľa § 71 ods. 1 písm. a) Trestného poriadku a následne aj pri posúdení, či väzbu možno efektívne (z hľadiska dosiahnutia jej účelu) nahradiť niektorým zo spôsobov v zmysle § 80 a § 81 Trestného poriadku, ktoré ponúkla obhajoba.

Na základe uvedených skutočností prihliadajúc na skutočnosť, že v sťažovateľovom prípade bola rešpektovaná požiadavka urýchleného predvedenia pred sudcu (v zákonom ustanovených lehotách) a v čase rozhodovania krajského súdu trvala sťažovateľova väzba približne pol mesiaca, dospel ústavný súd k záveru, že uznesením krajského súdu sp. zn. 6 Tpo 44/2009 z 10. decembra 2009 nemohlo dôjsť k porušeniu základných práv sťažovateľa označených v sťažnosti.

Ústavný súd preto sťažnosť v tejto časti odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde pre zjavnú neopodstatnenosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 19. októbra 2010